

2. Az ősökre való visszaesésnek (atavismus) egy érdekes esete. (A szakosztály f. évi márcz. hó 19-én tartott ülésén bemutatta és előadta: *Dr. Entz Géza.*) Ősökre való viszszaesés (atavismus) alatt azon öröklési jelenséget értjük, melynél valamely állat vagy növény nem közvetlen elődeinek szerkezeti sajátosságait örökli, hanem olyanokat, melyekkel elődei, néha igen távoli ősei voltak felruházva; ezeknek e szerint a közti sorozatban, melynek tagjainál hiányoztak, mintegy csirájokban kellett szunynyadni, hogy előttünk ismeretlen természetű, kedvező tényezők beálltával életre ébredjenek, fejlődésnek induljanak s a késő unokán gyakran egészen váratlanul ismét megjelenjenek.

Legismeretesebbek a viszszaesési jelenségek elvadult házi állatainknál s tenyésztett növényeinknél, melyeknél rendszeren már az első nemzedéknél fellépnek a vad ősöknek nemzedékek hosszú során át lappangott sajátosságai. Az elvadult házinyulak pl. utódaikban csakhamar viszszaesnek a vad tengeri nyúlra; a fejes káposztának vagy karfiolnak elvadult utódai semmiben sem térnek el a vad *Brassica oleraceától*, melyen a tenyésztett növénynek becsült sajátosságai teljesen hiányzanak; sőt az egyéni élet folyamában is előtörhetnek ismét már-már elveszetteknek vélt, voltaképen azonban csak egy időre elnyomott ősi sajátosságok: így pl. minden kertész tudja, hogy a kertei epernek gyümölcse, ha termő töve nem gondoztatik s bizonyos számú évek múlva át nem ültettedik, lassanként eltörpül, s a nem gondozott, elvadult szőlőtő sem érlel többé mosolygó, édes gerezdeket. Ezen esetekben a nagy nedv- és cukordús gyümölcsök kézzelfoghatólag a tenyésztés befolyása alatt képződött műtermékek, melyek a gyümölcs fejlődését befolyásoló tenyésztési viszonyok megszűntével, eltörpülnek s a kertei növény viszszaesik vad őseinek sajátosságaira. De ne gondoljuk azért, hogy a hosszú tapasztalásból vont tenyésztési szabályok pontos keresztülvitele által hatalmunkban áll a viszszaesésre való hajlamot végkép kiirtani, mert a leggondosabb tenyésztésnél is igen gyakran kitörnek ismét az ősi sajátosságok: így, hogy mást ne említsek, csak a kanáriai pintyre akarok emlékeztetni, melynél az európai tenyésztés alatt szerzett szép sárga szín becsültetik s mily gyakran hoz mégis létre egy apai s anyai ágon tiszta sárga nemzetség zöldes utódokat, melyeknél a tollazat eredeti ősi színe ismét váratlanul megjelen s a baromfitenyésztők jól tudják, mily nehéz pl. tiszta fehér ludakat tenyésztetni, miután a vad lúd eredeti szürke színe ismét és ismét kitör az utódoknál.

Miként a fajoknak, úgy a fajtáknak (roszszaknak) sajátságai is hajlandósággal bírnak több nemzedéken át való lappangás után, a tenyésztőnek gyakran nem kis meglepetésére, ismét előtörni.

Ily régi ősire való viszszaesés útján fejlődött Dr. Haller Károly t. tanártársam házinyúl-tenyészdjében egy angorai, selyemszőrű nyulacska, melyet tulajdonosa szivességéből alkalmam van ezennel bemutatni s melynek igen érdekes leszármazása következő:

1870-ben egy szürke s egy fekete, közönséges nőstényhez tenyészhiműl egy tiszta fehér angorai házinyúl adatott, mely csakhamar elpusztult, a nélkül, hogy ivadéka között csak egy is lett volna a selyemszőrű fajtához tartozó. Az angorai apától s közönséges anyáktól származott utódok közönséges házinyúllakkal népesítették a tenyészdet számos nemzedéken át 1878-ig, mely évben egy normandi hím párosított az angorai ősapától származott, de közönséges nőstényekkel. A normandi hím ivadékaiból a korcsok (t. i. normandi és közönséges házinyúl-korcsok) eltávolítottván sikerült tiszta normandi nemzedéket nevelni. Két év alatt 100-nál sokkal több nyulacska között kettő volt, melynek egyik füle leloggott, mi a normandi apának „Belier-“től való leszármazására mutat. 1879-ben a normandi családfő elpusztult s tisztét egyik ivadéka foglalta el. Ettől s ugyanazon apától eredett anyától f. évi januárban hat nyulacska származott, melyek közül egy, homlokát kivéve, mely rövid szőrű, angorai ősapjának tíz év alatti nemzedékek hosszú során egyetlen esetben sem mutatkozott selyemszőrét örökölte, azaz viszszaesett azon fajtába, melyhez ősapja tartozott.

3. A Déva mellett talált nagy menyiségű Viperámmal. (A szakosztály f. évi február 6-kán tartott ülésén előadta: *Tömösvári Ödön*) A napi sajtó már rég hozta a hírt a Déva mellett talált nagy menyiségű Viperáról; ezen érdekes leletről érdemesnek tartom e helyen kissé tüzetesebben tenni említést, anynyival is inkább, miután én részesültem egyedül abban a szerencsében, ez esetet a hely színén megvizsgálhatni, s elbeszélésem után került a napisajtó hasábjába.

Dévától délre, a Magyaros nevű határrész észak-nyugati oldalán egy kisszerű kőbányát nyitottak az ott előforduló *labrador-trachyt* tömzsében; akkor midőn én ott jártam (január 5.) mintegy 30—35 □ méternyi területen, 50—60 centimeter mélyre volt feltárva. A kőfejtő munkások a kőzet repedései között megdermett állapotban számtalan Viperát találtak, melyeken ők a kigyókra általánosan kimondott halálos ítéletet